

Donbass

Regie en scenario: Sergei Loznitsa | Cast: Valeriu Andriuta, Thorsten Merten, Sergei Kolesov | Duitsland, Oekraïne, Frankrijk | 2018 | Russisch, Oekraïens en Engels gesproken, Nederlands ondertiteld | 2u

In 2018 maakte regisseur Sergei Loznitsa zijn vierde fictiefilm *Donbass*, over de onrust in het oosten van Oekraïne. Een groot deel van de huidige Russische invasie gaat momenteel door in de regio waar de film van Loznitsa zich afspeelt, en net als in de film is de burgerbevolking nu het grootste slachtoffer.

Het is onrustig in de Donbass streek in Oekraïne. Het lokale leger, Russische troepen en criminele bendes bevechten elkaar op straat. Overal heerst angst, woede en argwaan, maar nog belangrijker is de strijd om 'de waarheid'. Wat is echt en wat is fake news? Verontrustende gebeurtenissen tonen een maatschappij in verval, een wereld waarin oorlog vrede wordt genoemd, propaganda tot waarheid wordt gebombardeerd en haat tot liefde wordt verheven.

Poetin zal het niet graag gehoord hebben toen regisseur Sergei Loznitsa in Cannes de Prijs voor Beste Regisseur in Un Certain Regard kreeg. Na zijn bikkelharte inkijk in de Russische onderbuik in *A Gentle Creature*, richt Loznitsa zijn blik op thuisland Oekraïne. Met acteurs en inwoners van de regio herschept hij 13 filmpjes die rondgaan op social media in een circulair verhaal dat kritisch is voor beide partijen. Een hallucinant en brutaal portret van een wereld die verloren is in after-truth.

De opbrengst van deze vertoning gaat integraal naar Oekraïne 12-12.

BINNENKORT

Film op maandag

Bring it to the people

The film about the Brussels Jazz Orchestra

ma 21.03.22 – 20u30

The Tragedy of Macbeth

di 22.03.22 – 20u30

Le Fabuleux Destin d'Amélie Poulain

Poulain

di 29.03.22 – 20u30

C'mon c'mon

di 5.04.22 – 20u30

Familiefilm

Moonbound (6+)

di 12.04.22 – 15u

Licorice Pizza

di 12.04.22 – 20u30

Grosse Freiheit (Great Freedom)

di 19.04.22 – 20u30

Film op maandag

West Side Story

ma 25.04.22 – 20u30

Compartment no. 6

di 26.04.22 – 20u30

www.ccstrombeek.be/film

INTERVIEW – Regisseur Sergej Loznitsa ontmaskert de oorlog in 'Donbass' als een tv-show: 'Ik voer oorlog tegen domheid'

Jeroen Struys, De Standaard, 29/01/2019

Sergej Loznitsa is een van de interessantste filmmakers op dit continent. Met *Donbass* toont hij hoe de oorlog in Oekraïne niet meer is dan een cynische televisieshow. 'We weten allemaal wie er de regisseur van is.' Tip: hij bedoelt niet zichzelf.

'Er is niks veranderd.' De lach van de Oekraïense regisseur Sergej Loznitsa is, net als die van zijn films, die van de grijns. Sinds ik hem vorig jaar (in 2018) sprak in Cannes na de première van *Donbass* mislukten er al drie staakt-het-vurens in de betwiste regio's van Donetsk en Loehansk, die samen het Donetsbekken of Donbass vormen. Het wapengekletter begon er in 2014 niet lang na de pro-Europese volksopstand van het Maidanplein in Kiev en de Russische annexatie van de Krim. Sindsdien staan de Oekraïense troepen met westerse steun er tegenover separatistische milities die gesteund worden door Rusland of zelfs vlakaf Russisch zijn.

Er mag helemaal geen vooruitgang worden geboekt: een patstelling is exact de bedoeling. Het is een schijnoorlog, die Loznitsa in zijn film toont als een opgezet spel, een slecht stuk theater op de kap van burgers. 'En we weten allemaal wie de regisseur ervan is', zegt hij in Brussel. 'De oorlog in Donbass bestaat voor de camera's. Hij was nog maar net begonnen, of er stonden Russische filmcrews met regisseurs en acteurs die met de militaire campagne meereisden en opnames maakten voor nieuwsberichtgeving. Het is alom geweten dat Poetin overall heen reist met in zijn gevolg professionele acteurs: spionnen die zich voordoen als gewone mensen. De rol van media in de hedendaagse conflicten is enorm.'

'Neem nu de aanslag op het World Trade Center in New York in 2001: alle ogen van de hele wereld waren erop gericht, iedereen zag dat beeld van het vliegtuig dat de toren in vloog. Door die beelden is de wereld veranderd. Beelden zijn dus bijzonder overtuigend om mensen te beïnvloeden.'

Waar vroeger boeken werden gezien als gevaarlijk, geldt dat nu voor bewegend beeld. 'Niet lang na de uitvinding van de boekdrukkunst begon censuur: bepaalde boeken werden in de ban geslagen. Men had al snel ondervonden dat boeken mensen kunnen inspireren tot bepaalde handelingen. Tegenwoordig is literatuur geen onderwerp meer van censuur: zelfs in Rusland kan tegenwoordig alles gepubliceerd worden. Dat is omdat onze houding tegenover tekst is veranderd. Censuur geldt nu op bewegend beeld, of het nu video's of films zijn.'

We moeten dringend af van onze naïeve omgang met het nog vrij recente medium van bewegend beeld, vindt Loznitsa. 'Wat mensen op het nieuws zien, is niet per se fake of gelogen, maar het is toch ook niet helemaal de realiteit. Wie het nieuws gebruikt als enige venster op de

wereld, leeft in een bubbel. Bij die mensen hebben tv-beelden een enorme invloed op hun manier van denken en leven. We moeten leren om ons er niet zo sterk door te laten meeslepen.'

'Dat is niet gemakkelijk, omdat video's en films inwerken op een diepgeworteld instinct: het zelfverdedigingsmechanisme. Onze ogen zijn er in de eerste plaats om ons te beschermen tegen gevaar. Het is een menselijk instinct om te reageren op elk bewegend object. Al wat snel beweegt, grijpt onze aandacht en is vervolgens haast onmogelijk nog te negeren. De enorme hoeveelheid videobeelden die elke dag op ons afkomt is gevaarlijk zolang we niet leren om er enige afstand van te nemen. Film kan ons genezen door ons een defensie-mechanisme te geven. Film kan ons leren dat al wat we zien op een scherm, een performance is.'

Dat doceert Loznitsa in al zijn films, of het nu gaat om fictie zoals *Donbass* of zijn uitstekende documentaires, zoals *Maidan*, *The event* en *Austerlitz*, een cynische blik op het concentratiekamptoerisme. 'Ondertussen gebruiken de reportagemakers, monteurs en regisseurs op tv dezelfde technieken als die van film. Ze bestuderen hoe films een impact maken op een publiek, en stelen de trucs om er nieuws mee te vertellen. In Russische staatspropaganda herken ik technieken die ik zelf ooit gebruikt heb als filmmaker.'

Al sinds zijn debuut *My joy* wordt Loznitsa anti-Russisch genoemd. Is *Donbass* ook geen anti-Russische propaganda? Hij lacht meewarig. 'Propaganda heeft een duidelijk doel: ervoor zorgen dat het publiek je mening overneemt, net zoals reclame yoghurt wil verkopen. Ik wil niet mijn mening opdringen aan het publiek. Mijn films zijn open voor interpretatie, want mijn doel is net de kijker provoceren en een denkproces in gang zetten. Ik voer oorlog tegen domheid, tegen mensen die niet kunnen nadenken. Zoals een Russische filosoof ooit zei: een idioot is iemand die een brein heeft, maar dat niet gebruikt.'

Interviews en meer lezen over deze film:

https://www.ccstrombeek.be/film/benefiet_donbass

